

DE HEERE RICHT GEBOGENEN OP

door

BERNARDUS SMYTEGELT

BERNARDUS SMYTEGELT

Bernardus Smytegelt is één van de meest bekende predikanten uit de tijd van de Nadere Reformatie. Hij werd geboren op 20 augustus 1665 te Goes, als zoon van Marinus Smytegelt (boekverkoper) en Anna Lambregtse. Smytegelt bleef ongehuwd.

Hij studeerde theologie in Utrecht waar hij veel contact had met de hoogleraar M. Leydekker. Hij verdedigde bij hem in 1686 zijn dissertatie “Over de eenheid der kerk”, die hij opdroeg aan zijn vader, en aan zijn oom Petrus Smytegelt, predikant te Middelburg. Zijn medestudenten achtten hem zeer vanwege zijn godsvrucht en heel zijn houding. Hij was op en top een Zeeuw: zijn studiejaren in Utrecht waren de enige die hij doorbracht buiten Zeeland. De familie was afkomstig van Tholen.

In 1689 werd Smytegelt bevestigd tot predikant te Borssele. Van daar vertrok hij in 1692 naar zijn geboortestad Goes. Kort na zijn komst daar gaf hij blijk van wijsheid en pastoraal inzicht bij een hevige twist rondom de benoeming van een paar rentmeesters.

In 1695 nam hij de herdersstaf op in de gemeente van Middelburg. Hij verwierf zich daar in de loop der jaren grote invloed en aanzien als trouw pastor en bovenal prediker. Smytegelt was een populaire prediker die gewoon was voor de vuist weg het woord te voeren. Hij had een forse stem en gebruikte een levendige stijl. Zelf heeft hij geen van zijn preken volledig opgetekend. Sommigen hebben geprobeerd ze op te nemen, van wie Maria Boter de meest bekende is.

Hij was zeer geliefd. Algemeen betitelde men hem als vader Smytegelt, of “de oude van het Singel”. Hij verstond het als boeteprediker zich te richten tot alle lagen der samenleving.

Kwaden van allerlei aard werden door hem aan de orde gesteld. Niemand, hoog of laag, werd door hem gespaard. Dus viel hem ook smaad ten deel. Verder was zijn prediking een doorgaande oproep tot het beoefenen van persoonlijke godsvrucht. In eigen persoon stelde hij een voorbeeld van zuivere wandel, in ootmoed en eenvoud, ook in geloof.

Sinds 1729 leed hij aan erge, lichamelijke pijnen en was hij meer dan eens ziek. In 1735 werd hem eervol emeritaat verleend. Op 6 mei 1739 ontsliep hij.

Veel preken van Smytegelt worden thans nog opnieuw uitgegeven en met veel zegen gelezen. De hierna volgende preek is afkomstig uit het boek “Een woord op zyn tyd”, tweede deel, ofte zeven-en-veertig Predicatiën naar tydsomstandigheden geschikt, gedaan door den zaligen heer Bernardus Smytegelt, uitgave door Gebr. Huce te Rotterdam, z.j. Het is de vijftiende preek, te vinden op blz. 148-160, gehouden bij het Heilig Avondmaal.

De preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands.

Bron: Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 3, blz. 337-340.

-.-.-.-.-

DE HEERE RICHT GEBOGENEN OP

door

BERNARDUS SMYTEGELT

“De HEERE richt de gebogenen op”.
Psalm 146:8b

Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is, Psalm 33:12. U weet wel dat in Zijn gemeenschap de gelukzaligheid bestaat. Daar kan niemand iets tegenin brengen. Ieder moet zeggen: Ach Heere, wie dat geluk heeft, bij hem zijn de snoeren gevallen in een liefelijke plaats; iets wat méér liefelijk is, ken ik niet.

Als een mens God tot zijn Deel heeft, dan zou u die mens moeten ontmoeten terwijl hij vrolijk uitroept: Looft de HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden, Psalm 103:2. U zou hem niet anders moeten zien en ontmoeten dan als David in 2 Samuël 6:14: hij huppelde met alle macht voor het aangezicht des HEEREN, vóór de ark van God uit. Zo iemand mag de mond hiermee vol hebben: Komt, hoort toe, o allen gij, die God vreest, en ik zal vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft, Psalm 66:16. U behoort hem tegen te komen terwijl hij een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde beleeft, 1 Petrus 1:8.

U zult zeggen: Dat kan ik begrijpen, maar gaat het altijd zo met deze mensen?

Ja, zo zou het moeten gaan. Ieder die hen tegenkomt, behoort hen zo te ontmoeten. Maar zo gaat het niet altijd. U kómt hen zo wel tegen, maar óók wel anders! Van hem die nú vrolijk is in God, moet men ook wel eens zeggen: Er hapert wat aan. Het overkomt hem die de struikelende knieën van anderen vaststelde, ook wel eens dat hij zelf zóveel zorgen heeft dat hij ze maar nauwelijks dragen kan. Het komt voor dat u hen die meestal vrolijk zijn in de Heere, wel eens tegenkomt met tranen in de ogen, met een klacht op de lippen, met een zucht in het hart, met neergeslagen ogen en met een neergebogen hart.

U zult zeggen: Ach Heere, hoe moet ik dit nu toch begrijpen?

Weet u hoe het te begrijpen valt? Hierdoor: de weg is eng en benauwd, de strijd is zwaar, de ziel verkeert onder een wolk en ziet geen licht.

Wat dan, zult u zeggen, als het zo met hen gaat? Hebben ze de Heere dan niet tot hun God?

Ja, zeer zeker! Ook in die omstandigheden geldt het nog: Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is. Er is nooit iemand in het duister van de geestelijke verlatenheid geweest, die geen genade had. Iemand zonder genade is nooit in geestelijke zin verlaten geweest. Als ook zij duisternis en verlatenheid zouden kennen, dan was het anders; maar u zult hen nooit over duisternis of verlatenheid horen klagen; zij hebben die nooit ondervonden. Uw klagen bewijst dat er licht en gemeenschap met de Heere geweest is.

Laat de Heere hen nu zo maar liggen?

Ach nee, maar Hij richt de gebogenen op. Waarom bevindt u zich zo in de diepte, zegt God, hoe komt het dat u zo in banden gekneld bent? Ik bied u Mijn gunst aan, Ik wil u weer levend maken.

Zulke dingen ziet u in onze psalm. In het eerste en tweede vers raakt de dichter in vervoe-
ring¹; hij zou wel naar huis hebben willen vliegen om de Heere te loven. Hij zegt: Ik zal de HEERE prijzen in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben. Wát klagen, zegt hij, ik wil niet klagen, ik wil verblijd zijn over Gods Kerk. Zijn er die hen verdrukken?

¹ Smijtegelt zegt heel beeldend: schiet hij als in vlam. Hert.

Wel, ze hebben de adem maar in de neus, ze moeten sterven! Op dezelfde dag vergaan al hun aanslagen. Zo gaat het ook met hen die de Kerk bestrijden, vers 3-4.

In het vijfde vers wendt hij zich tot God, als hij zegt: Ik zal mij tot God wenden en mijn vertrouwen op de Heere stellen. Welgelukzalig is hij, die de God Jakobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting op de HEERE, zijn God is.

Men zou kunnen zeggen: Vriend, vertel eens, wat is er dan in die God te prijzen?

Wel, is zijn antwoord, Hij is het Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat daarin is, vers 6a. Ja, Hij is uw Maker, zowel wat uw lichaam als uw geest betreft. Wij zijn Zijn maaksel, zei Paulus, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, Efeze 2:10. Ach, Hij is zo getrouw, Hij houdt trouw tot in eeuwigheid, vers 6b. Zijn trouw is groot, Zijn goedertierenheid bewijst Hij elke morgen. Er is geen vader of moeder zo trouw ten aanzien van hun kind als God voor degenen die van Hem zijn.

Gods kinderen zouden kunnen denken, dat dit nergens uit blijkt, want ze worden nog steeds zó verdrukt!

Maar dan laat de Heere zien dat Hij de Getrouwe is; Hij doet Zijn verdruchte kinderen recht, en als zij aan het tobben zijn en honger en gebrek lijden, dan geeft Hij de hongerige brood, vers 7b. Tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger, zei Paulus in 1 Korinthe 4:11, en worden wij verdrukt. Maar Hij geeft de hongerenden en de verdrukten voedsel; de honger zal hen niet scheiden van de liefde van God en Christus, Rom. 8:35. Raken zij gevangen, de gevangenen worden geopend, want de HEERE maakt de gevangenen los, vers 7c. Dat kunt u zien bij Jozef, bij Daniël en bij de drie jongelingen; zij komen allen weer vrij.

Of moeten zij soms zeggen: Heere, het is zo donker vanbinnen!

Ik weet het wel, zegt God, en Hij opent de ogen van de blinden; en dan komt er licht in de ziel.

U zegt: Ach, ik ben zo neergebogen! Wel, de HEERE richt de gebogenen op.

U zegt: Niemand heeft mij lief! God heeft u lief. Want de HEERE heeft de rechtvaardigen lief, wordt er in vers 8 aan toegevoegd.

U zegt: Ik ben net als een vreemdeling! De HEERE bewaart de vreemdelingen.

Ja maar, mijn man is dood, ik ben een weduwe en mijn kinderen zijn wezen. Hij houdt de wees en de weduwe staande.

U zegt: Het gaat de goddelozen zo goed! Ja, maar dat duurt slechts tot God hen omkeert, want de weg der goddelozen keert Hij om, vers 9.

U vraagt: Zal God dan altijd Koning zijn? Ja, Hij leeft altijd, want de HEERE zal in eeuwigheid regeren; uw God, o Sion! is van geslacht tot geslacht, vers 10. En dan sluit de dichter af zoals hij begonnen was: Hallelujah! loof de HEERE.

Wij hebben gedacht deze woorden, die wij u voorgelezen hebben, in dit uur te overdenken.

Daarbij letten we op het volgende:

1. Er zijn gebogenen onder Gods volk.
2. De HEERE richt hen op.
3. Hij doet dat bij de gebogenen en niet bij anderen.

1.

Wat het eerste aangaat: er zijn gebogenen. U bemerkt dat Gods kinderen soms zo droevig, zo zwaarmoedig zijn; het is dan bij hen als bij een man die zó veel op zijn schouders heeft dat hij het maar net dragen kan. David zei in Psalm 38:7: Ik ben uitermate zeer neergebogen. De Kerk klaagt in Psalm 44:26: Onze ziel is in het stof neergebogen. Salomo zegt in Spreuken 12:25: Bekommernis in het hart des mensen buigt het neer.

Zonder omwegen gevraagd: Hoe is een kind van God als hij neergebogen is? Wel, allereerst heeft hij geen genoegen in zijn dagelijkse beroep, hij wilde wel dat hij geen werk had; het is

hem zelfs te veel om te eten of te drinken. Ach Heere, zegt hij, ik wilde liever niet eten; tranen zijn mijn spijs, en mijn ziel weigert getroost te worden. Zo iemand denkt: Moet ik slapen, dan zal de slaap wat van mijn klachten wegnemen. Maar Job zei in hoofdstuk 7:14 wat anders: Des nachts ontzet Gij mij met dromen. Asaf klaagde in Psalm 77:5: Gij hielt mijn ogen wakende. Ook David toonde zich bedroefd: Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed de ganse nacht zwemmen; ik doornat mijn bedstede met mijn tranen, Psalm 6:7. Al was iedereen aan het hof in een blijde stemming, hij had er geen hart voor. De vreugde van ons hart houdt op, onze rei is in treurigheid veranderd, zei de Kerk eens in Klaagliederen 5:15. De harpen hangen dan aan de wilgen, en het luidt: Hoe zouden wij een lied des HEEREN zingen? Psalm 137:2 en 4.

Zo iemand is vervolgens uitermate verslagen in zijn ziel; zijn verstand is versuft, en hij kan niet oordelen over zijn staat of over Gods manier van handelen met hem. Hij klaagt dan met Agur in Spreuken 30:2-3: Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand; en ik heb geen mensenverstand; en ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend. Asaf zegt het zo: Ik was onvernuftig en wist niets; ik was een groot beest bij U, Psalm 73:22. En hun wil, hoe is het daarmee gesteld? Ach Heere, zeggen zij, ik heb mijn eerste liefde verlaten, die eerste tere liefde die ik tot U had, Openbaring 2:4. Wat hun genegenheden betreft, is het allemaal verkeerd. Zij zeggen: Ik kan niet tot een stille vrede komen. Hun geweten is zo getroffen, het hart klopt hun in de keel, hun overdenkingen en gedachten vallen alle in hun nadeel uit. Zij zeggen: Ik word niet verkwikt als ik aan God denk; alles valt mij zo tegen. Ik heb er geen behoefte aan dat iemand komt om me te troosten; ik kan het niet horen als iemand dat wil doen. Ik gun me er ook geen tijd voor, ik heb er geen belangstelling voor. Mijn ziel weigert getroost te worden (Psalm 77:3); houd er toch mee op mij te troosten.

In de derde plaats raakt ook hun tong het spoor bijster; hun spreken is zo verkeerd, zo heftig en ongedurig. Ach God, ik zou de dag dat ik geboren ben wel kunnen vervloeken; ik zou de vloekwoorden daarover wel tot God kunnen richten, Job 3 en Jeremia 20. Ik zou wel kunnen uitspreken dat er helemaal niets waar is van alles wat God gesproken heeft. Ik ben mijn hart, mijn kracht en mijn hoop kwijt, Klaagliederen 3:18.

Een neergebogen ziel geraakt ook in een sterk ongeloof; zo iemand gelooft niet meer dat hij ooit genade gekend heeft. Hij gelooft niet dat hij ooit nog krijgen zal, en evenmin dat het ooit nog beter met hem zal worden. Zij hebben een sterk wantrouwen tegenover alles wat zij ondervonden hebben, en beweren dat het allemaal maar bedrog is. De Emmaüsgangers zeiden: Wij hoopten, dat Hij Degene was Die Israël verlossen zou. Doch ook, benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn, Lukas 24:21. Zij zeiden dus: Wat is er nu van onze hoop geworden? Zo is het ook nu. Ik geloof de dreigementen wel, zeggen die neergebogen zielen, die pas ik wel op mij toe, maar de beloften... daarover ben ik terughoudend. Daar kan ik niet mee werken; die zijn niet voor mij.

Er is nog iets: deze neergebogen zielen worden traag; zij zeggen dat het bidden hun een last is. Zouden zij ten Avondmaal gaan? Er is zo'n sterke leeuw op de weg; er zijn zulke hoge bergen van bezwaren. Zij beginnen zich erop toe te leggen om maar te zwijgen van God en goddelijke zaken, zoals Jeremia deed, en David in de berijming van Psalm 39:2 van Datheen:

Als een stomme sprak ik noch goed, noch kwaad,

Het goed verzweg ik, 't welk mij schaadt.

In de zesde plaats is het hun te veel als zij bij mensen zijn; ze scheiden zich juist van de mensen af, ze gaan eenzaam leven en scheiden zich zelfs van de godvruchtige mensen af. Elia ging onder een jeneverboom zitten. Thomas was alleen. Heman sprak uit dat hij geen vriend of bekende meer had, Psalm 88:9.

In de laatste plaats keuren ze het ook nog goed dat ze zo zijn, en zeggen ze: Nu is het goed, nu is het beter met me dan tevoren, want mijn vertroosting bestaat toch alleen maar in droefenis; dring daarom niet aan om mij te troosten.

Lieve Heere, zo zou men kunnen vragen, hoe komen Uw kinderen zo neergebogen? De psalmist spreekt er hier niet over. Wilt u het echter weten, wij zullen het u zeggen. Weet u wel wat hen doorgaans zo neergebogen houdt?

In de eerste plaats hebben zij dikwijls veel moeite en verdriet in hun huiselijk leven en in hun werk; zij hebben dikwijls zoveel zorgen als zij dragen kunnen. Vele zijn de tegenspoeden van de rechtvaardige, Psalm 34:20. Ik ben de man, die ellende gezien heeft, staat er in Klaagliederen 3:1.

Een tweede oorzaak is dat Sion, Gods Kerk, niet bloeit. Als de godvruchtigen van tijd tot tijd de Kerk aanzien, merken zij dat de sluier van haar wordt weggenomen; zij zien dat er vossen zijn die de wijngaard bederven. Lieve God, zeggen ze, hoe zal het de Kerk vergaan, wat zal er nog gebeuren? De waarheid en de godsvrucht gaan wijken. Ik denk aan de dagen vanouds, hoe het vroeger in het algemeen was; zo is het niet meer, Psalm 42:5. Heere, doe toch wel bij Sion, Psalm 51:20, want zij ziet er zo zwart uit, Hooglied 1:5.

Vervolgens moeten Gods kinderen klagen tegen de Heere dat er zulke vurige pijlen van de duivel op hen geschoten worden. Zo'n mens klaagt: die duivel schiet zulke vurige pijlen in mijn ziel over Uw Wezen, over de dood, de hel en het oordeel. Ik weet geen raad, er gaat zoveel door mijn hoofd. Het is zó lelijk, dat zij dit allemaal opkroppen.

Een oorzaak is ook dat de zonde hen zo neerbuigt. Ach God, zeggen zij, wat een zondig mens ben ik toch, in mijn hart, met mijn woorden, met mijn daden! Wat doe ik veel zonden in mijn gezins- en familielevens! Wat een zonden bedrijf ik in de kerk! Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden, Psalm 38:5.

Ook de zonde van de goddelozen is een oorzaak waardoor Gods kinderen zo neergebogen worden. Zij klagen: Heere, men verbreekt Uw wet, ik schrei over de verbreking van Uw wet, Psalm 119:126.

Dan komt daar de welvarende situatie van de goddelozen nog bij! De besten van Gods kinderen hebben dat dikwijls niet kunnen verdragen, zoals we zien in Job 21 en Jeremia 12. In Psalm 73 zei Asaf: Mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijkans uitgeschoten, toen ik de voorspoed van de goddelozen zag, want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede, vers 2-3.

Wat Gods kind ook terneer drukt is dit: het valt mij zo zwaar, zegt hij, dat ik zo moet omzwerven buiten de hemel. Toen ik een keer ziek was, was ik zo goed gesteld, ik dacht te sterven, ik was dicht bij de hemel. Maar U deed mij weer terugkeren, ik moest nog als een vreemdeling in Mesech blijven, Psalm 120:5. Ik had zo'n begeerte om ontbonden te worden, Filippenzen 1:23. Zalig, zei ik, zijn de doden, die in de Heere sterven, Openbaring 14:13. Maar ik moest nog hier blijven.

Ten slotte is dit óók een oorzaak van hun neergebogen zijn: de geestelijke verlating, de donkerheid en de verberging van Gods aangezicht. Ik heb geen toegang als ik tot U nader, zo klagen ze; ik vind geen vrijmoedigheid als ik in het gebed tot U kom. Ik voel niet dat U in mij werkt, alles werkt me zo tegen. Ik krijg die invloed niet die ik gewend ben; ik ben traag en lusteloos. Het wordt steeds erger en het duurt zo lang! Er zijn grote klachten bekend vanuit het Woord, klachten die Gods kinderen hebben uitgestort terwijl zij zo neergebogen waren, Psalm 77, Psalm 88 en Psalm 22. De Kerk klaagde bij de mond van Jesaja: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten, Jesaja 49:14.

Dat zijn nu degenen die zo neergebogen kunnen zijn en de redenen waarom ze dat zijn. Let erop. Als goddeloze mensen ook van tijd tot tijd hun zwaarmoedige perioden hebben, wat doen zij dan? Zij gaan dan wat anders doen. Kaïn ging een stad bouwen. Saul zocht verstrooiing in het luisteren naar snarenspeel. Achab ging naar zijn wijngaard. Is het met Gods kinderen ook zo? Dat kan hen niet voldoen; al zouden ze koning zijn, dat zou hen niet kunnen

bemoedigen. O God, U alleen kunt het doen; geef mij toch Uzelf, zeggen ze. Wat zult u aan mijn neergebogen ziel geven, als U mij Uzelf niet geeft? Geeft U mij dat niet, dan kan ik niet leven; en hoe moet het dan? Dan moet ik wegwijnen en sterven; dan is er voor mij niets meer. Dan moet ik net als Jakob zeggen toen zij Benjamin mee wilden nemen: als jullie, zo zei hij, hem niet naar mij terugbrengen, dan zouden jullie mijn grauwe haren met droefheid in het graf doen neerdalen, zoals in Genesis 42:38 wordt verteld.

2.

Wie zal degenen die zo neergebogen zijn weer oprichten? Want er kan over hen nog wat anders gezegd worden. Daar komt God. Hij Die zegt: De hemel is Mijn troon en de aarde is de voetbank van Mijn voeten, Jesaja 66:1. Heere, op wie ziet U? Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn woord beeft, vers 2, die dus zo zwak is. Er is er Eén Die roept: Ik woon in de hoogte en in het heilige, Ik ben de Hoge en Verhevene, en Mijn Naam is heilig; maar Ik woon ook bij hem, die van een verbrijzelde en nederige geest is. Met welk doel? Opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden, Jesaja 57:15. Er is er Eén Wiens Naam HEERE is, Die het doet: HEERE is Zijn gedenknaam, Hosea 12:6. Zijn gedenknaam komt ook daarin uit, dat Hij de gekrookte rietjes niet verbreekt. Zo dikwijls als u de Naam van de HEERE hoort noemen, denk dan daaraan. Hij draagt die Naam omdat Hij de gekrookte rietjes niet verbreekt. Het is de HEERE! Hij komt bij degenen die neergebogen zijn; Hij gaat ijlings naar hen toe en richt de gebogenen op.

U kunt het vergelijken met iemand die bezwiken is vanwege een flauwte; en dan komt er iemand die hem overeind helpt. Of met iemand die struikelt, zodat hij zou kunnen vallen; en dan komt er een ander, die toeschiet en hem met zijn arm ondersteunt, zodat hij niet valt.

De HEERE richt de gebogenen op. Zonder omwegen gevraagd: Wat betekent dat? Wat doet God dan? Geliefden, dat gebeurt op zo'n manier dat er hier niet één met genade is, die dit niet herkent. Al is het de allerkleinste gelovige, hij zal er iets van ondervonden hebben.

In de eerste plaats brengt God zo'n mens te zijner tijd tot inkeer. Kijk eens, zegt Hij, wie er gelijk heeft, Ik of u. Wie zijn schuld is het dat u zo neergebogen, zo traag en zo lui bent? Bij wie wordt het onrecht gevonden? Daar beginnen zij op te letten, en dan zeggen ze: Ach Heere, het is mijn schuld, het is Uw schuld niet! Ik heb God verlaten, wat klaag ik dan? Laat ik over mijzelf klagen. Welk onrecht heb ik in die goede God gevonden? Dus de Heere brengt zo'n mens eerst tot zichzelf, en doet hem dan zeggen: Ik ben waard méér gestraft te worden; U bent rechtvaardig en heilig.

De Heere richt hen echter niet alleen op, maar Hij vraagt vervolgens: Hoe komt het dat u zo neergebogen bent? Liggen daar niet uw tranen? Kijk eens waar die plaatsen allemaal zijn, die u met die tranen natmaakte. Let eens op het begin van uw overtuigingen, op uw tranen; hoe goed was u toen innerlijk gesteld. Denk eens aan de plaats waar u op uw knieën de wereld, de duivel en de zonden mocht afzweren, en u hen de dienst opzei. Kijk eens of dat niet gebeurd is. Let eens op al uw stellige beloften en toezeggingen, zoals: Ik maak de keus om U te dienen; of: Ik wil tot U, o Heere, komen; ik wil en zal U volgen in de woestijn, wat mij ook overkomt. Dan laat God hun hele leven zo eens aan hen voorbijtrekken. Toen u zo mocht kiezen, hoe was het toen met u? vraagt God. Ach, is uw antwoord, ik was zo blij! Ach, waar is die vroegere tijd gebleven? Ik denk aan de dagen vanouds, Psalm 77:6.

In de derde plaats doet God hun Zijn onveranderlijkheid zien: dat Hij onveranderlijk is in Zijn verbond, dat de Iosprijs van Zijn Zoon onveranderlijk is, dat de genadegiften onberouwelijk zijn, en dat de Geest blijvend Zijn werk doet. Arm schepsel, zegt Hij, u hebt wel uw zwakheden, maar al bent ú ontrouw, Ik niet; uw ontrouw zal Mijn liefde niet verbreken. Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere

HEERE, Ezechiël 34:31. Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goeder-tierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, Jesaja 54:10. De losprijs van Mijn Zoon geldt nog evenzeer als toen u die voor de eerste keer aangreep, want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk, Romeinen 11:29. Als zij dat gaan zien, is het begin er; dan worden ze weer opgericht, zoals een rietstengeltje neerhangt en zich weer naar boven richt. Wat voor moeite en verdriet zij ook nog meemaken, dan beginnen ze naar de Heere uit te zien, kijkende uit de vensters, blinkende uit de traliën, Hooglied 2:9. Als God hen opricht, doet Hij hen ook zien dat er profijtelijke geneesmiddelen zijn tegen hun geestelijke mismoedigheid. Hebt u veel kruisen in uw leven? Wel, het is maar een korte en lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, en ons een gans zeer uitnemend eeuwig ge-wicht der heerlijkheid werkt, 2 Korinthe 4:17. Gaat uw verdriet en leed over de verbreking van Jozef? Ach, dat is Mij zo aangenaam, Ik zal er altijd nog wel zeventuizend overhouden. Laat het maar aan Mij over, Ik zal voor Mijn Kerk zorgen. Wel, Mijn kind, moet u strijd leve-ren met de duivel? Houd moed, Ik zal tegen de satan zeggen: De HEERE schelde u, gij satan! ja, de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest; is deze niet een vuurbrand uit het vuur ge-rukt? Zacharia 3:2. U hebt uw Middelaar in het heilige der heiligen, Die voor u bidt dat uw geloof niet ophoude, Lukas 22:32. Wel, Mijn kind, zijn het uw zonden die u zo neerdrukken? Dat is goed; als dat niet zo was, dan was u Mij niet aangenaam. Ik vergeef menigvuldig, Jesaja 55:7. Mijn Zoon is een volkomen Zaligmaker, Die volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden, Hebreeën 7:25. Ach, Mijn kind, zijn het de zonden van anderen? Daarin bent u mij dierbaar. Of is het de voorspoed van de goddelozen die u drukt? Ga eens in Gods heiligdommen en let op hun einde; dan zult u moeten zeggen: Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden te niet van ver-schrikkingen! Als een droom na het ontwaken! Als Gij opwaakt, o Heere, dan zult Gij hun beeld verachten, Psalm 73:18-20. Of, Mijn kind, is het uw zwerven buiten de hemel om? Zou u wel weg willen? Uw reis is kort, en als Ik u nog wat op aarde laat, bedenk dat u daar nuttig bent. Is het de geestelijke verlating die u drukt? Wel, dat is er een bewijs van dat u Mijn kind bent. U zou er niet over kermen, als u Mijn kind niet was. Het is het lot van Mijn kinderen; Ik maak u hier ervaren mee, Ik geef u hierdoor onderwijs over Mijzelf, en Ik leer u hierdoor ook aan uzelf en aan anderen bekend te worden. Als zij zien dat u bij Mij blijft, moeten zij zeggen dat u geen kwaad gerucht brengt over Mijn dienst. Dat u Mij in het donker tóch vasthoudt, is goed.

Dan komt God en zegt Hij: Laat Ik naar u toekomen, u eens omhelzen, u Mijn liefde betuigen, u koesteren, u dronken maken en u de zekerheid van uw zaligheid doen smaken. U hebt nu lang genoeg met tranen gezaaid. Ten slotte geeft Hij hun dan, als Hij ze opricht, zo'n moed dat zij niet op hun plaats kunnen blijven staan; maar dan richten zij de trage handen en de slappe knieën weer op, Hebreeën 12:12. Zij lopen met God door een bende, zij springen met Hem over een muur, Psalm 18:30. Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft, zeggen zij met Paulus in Filippenzen 4:13. Zo zijn ze gesterkt in de Heere.

3.

Nu ons derde punt: God richt degenen op die gebogen zijn, hen alleen en geen anderen. Dit gebeurde niet bij Achab en de mensen uit Ninevé, al liep Achab met een slepende tred en al riepen de Ninevieten nog zo hard. Het gebeurde ook niet bij de farao. Wij lezen een opmerke-lijk vers in de 145e Psalm; zoek het eens op, het is het 14e vers: De HEERE ondersteunt allen die vallen, en Hij richt op alle gebogenen. Dus hen alleen en anderen niet.

Waarom doet God dat zo?

Ach, de Heere heeft Zich daartoe verplicht; Hij heeft Zijn beloften gegeven aan degenen die treuren, aan de armen. Hij heeft zulke goede gedachten over hen gehad, en de gedachten van

Zijn hart zal Hij wáár maken, zoals Hij ze wáár gemaakt heeft door overtuigen hiervan te verzekeren. Wees dan niet zo ongeduldig, Hij zal komen. U bent een erfgenaam van de beloften, u komt de beloften toe, verwacht ze vrijmoedig. Wij zeggen: God is geen man dat Hij liegen zou, noch een menskind, dat het Hem berouwen zou; zou Hij het zeggen en niet doen, of spreken en niet bestendig maken? Numeri 23:19. Waarom zal Hij het voor hen doen? Zij lopen naar Jezus, Die hun de opdracht gegeven heeft: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, Jesaja 45:22. Zij lopen naar Zijn bloed, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel, Hebreëën 12:24. Hij spreekt zulke schone dingen: Ik zal Mijn hand, zegt Hij, tot de kleinen wenden, Zacharia 13:7. Hij pleit in het heiligdom voor hen, Hij alleen is voor hen nodig; anders zouden ze door droefheid verslonden worden. Daarom houden ze aan. Nu, hén richt de HEERE op, Hij spreekt hun naar het hart. U mag schreien en nóg zo neergebogen zijn, maar Ik heb u tóch lief.

Toepassing

Daar hebt u de drie hoofdzaken uit onze tekst. Wat zegt uw hart? Zou hier nu zo'n goddeloos persoon zitten, die aan de tafel van het Avondmaal durft te komen terwijl hij zegt: Ik dank God, ik weet van geen neerbuigen, ik weet daar niets van, en ik weet niet van onrust in mijn ziel. Ik weet er wel raad op: ik ga God ontmoeten, niet in de gestalte van een tollenaar, maar in die van de Farizeeër, Lukas 18!? Zegt u: ik dank God, ik ben wijzer dan zij? Dat is net alsof de duivel - die een engel van het licht is geweest - zegt: Ik dank God dat ik een duivel ben. Zult u dánken dat u niet verschrikt bent en niet neergebogen, omdat u wijzer zou zijn? Zou hier nu zo'n goddeloos persoon zijn, die durft te zeggen: Ik moet spotten met die neergebogen mensen; het is alsof alleen zij de wereld op hun schouders en op hun hart hadden. Het is een volk van 'och en ach'!?

Wel mens, durft u zó ten Avondmaal te gaan? Dat is eerder een bewijs voor u dat u nooit genade gekend hebt, dan dat het voor die tobbers een bewijs is dat zij huichelaars zijn. Hebt u nooit 'och en ach' geroepen, meen dan niet dat u ooit genade gekend hebt.

Zondaar, hoe komt u zó hard en zó zorgeloos, terwijl u van God verlaten bent? En dat, terwijl de Heere Jezus Zelf wenend uitriep toen Hij bij Jeruzalem kwam: Jeruzalem, Jeruzalem, och, of gij ook bekende, ook nog in deze uw dag, wat tot uw vrede dient! (Lukas 19:42). God zegt: Och, dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vrezen, en al Mijn geboden te allen dage te onderhouden, Deuteronomium 5:29, en: Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijn wegen gewandeld had! (Psalm 81:14)

Wel zondaar, waarom bent u dan niet neergebogen? Hebt u dan geen zonden? Kent u er niet één in uzelf? Kent u er niet één in uw kinderen? Deed het u nooit eens in het eenzame gaan en zeggen: Ik heb zo'n grote schuld, tot aan de hemel toe, vanaf mijn jeugd tot op de dag van vandaag? Wat hebt u daarmee gedaan?

Zondaar, waarom bent u niet neergebogen? Is God dan niet de Hoge, tegen Wie u gezondigd hebt? Is Hij niet een rechtvaardig en waarachtig God? Ach, de zonden zijn geen kleinigheden, ze zijn juist oorzaken waardoor u uw ziel verliest; de toorn van God komt over u, als u niet neergebogen wordt.

Zondaar, God is heilig, Hij kan geen gemeenschap hebben met de zonde; Hij is de Waarachtige. Hij heeft gezegd: Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen, Galaten 3:10. Hij zal dat niet terugnemen. Hij heeft deze dreigementen met een ontzagwekkende kracht uitgesproken tegen hen die hardnekkig, zorgeloos en in hun hart onbuigzaam zijn.

Zondaar, waarom bent u niet neergebogen? Of voedt u zich met de gedachte, dat als u sterft u dan God zult ontmoeten met de taal van de tollenaar: O God! wees mij zondaar genadig? (Lukas 18:13). Durft u zichzelf méér te beloven dan mensen als Petrus, David en anderen, die

vanuit het tranendal tot het toppunt van vreugde kwamen? Dat waren toch vrienden van God? Heeft de Heere Jezus het ook niet zwaar gehad? De tijd zal komen dat u neergebogen zult worden. Dan zal God zeggen: Verkrom hun rug allen tijd, Romeinen 11:10. Hoe neergebogen, neerslachtig en radeloos zult u dan zijn, als u voor God zult staan! Wie zal u dan troosten?

Over Gods kinderen moeten wij ook nog wat zeggen. Bent u iemand die neergebogen is? Er zijn hier wel mensen die zo zijn. U zult zeggen: Dat durf ik niet te zeggen; was ik juist maar neergebogen! Ik wil vijf of zes dingen tegen u zeggen. Allereerst vraag ik u hoe groot naar uw mening uw verslagenheid moet zijn. Dat wilde ik wel eens weten. Vervolgens zeg ik u dat God niet voorschrijft hoe groot ze moet zijn, maar Hij geeft wel aan wanneer ze te hoog gaat, zoals bij een Kaïn, een Saul en een Judas. Als u radeloos bent, is ze dan nog niet groot genoeg? Als die verslagenheid zo ontzaglijk toeneemt, kunt u de grootte ervan dan zelf nog wel bepalen? Ten slotte vraag ik u: als het nu zo erg wordt, kunt u dan nog ergens anders mee voldaan worden dan met de genade van God in Christus? De meest neergebogene moet dan zeggen: Ik kan niet voldaan worden als ik Uw gunst in Christus mis; dan roep en schrei ik tot U.

Wel, zal iemand zeggen, ik stem het toe: ik ben een neergebogene, maar ik weet niet of die verslagenheid wel is zoals God wil; ik weet niet of ik verwachten mag weer opgericht te worden. Luister! Waar komt ze uit voort?

Wordt ze alleen veroorzaakt door uw moeite en verdriet? Nee, zult u zeggen, ik had niet veel tegenslagen, ik kwam best goed door de wereld. Daar schort het niet aan, het ging wat de buitenkant betreft heel goed met me. Bent u dan toch neergebogen? Wel, dat is een teken dat het goed is.

Vervolgens vraag ik u wat de oorzaak is dat u zo neergebogen bent. Zag u hoe het met Gods kerk ging? Deed dat u uitroepen: Ach Heere, hoe zal het Uw Woord vergaan? Uw Geest wijkt, u verzamelt de leliën al; wat zal er ten slotte nog overblijven? Een arm en een veracht volk? Wel, het is goed als uw verslagenheid daaruit voortkomt.

Komt het, in de derde plaats, ook door de aanvechtingen van de satan? Wel, dat is een bewijs dat u genade kent. Hij zou u niet lastig vallen als u hem toebehoorde. Doen die aanvechtingen u juist niet zeggen: Heere, het is zo erg, zo lelijk, zo verfoeilijk! Ach, dat ze toch weg mogen gaan!?

Waren ook uw zonden de oorzaak van uw verslagenheid? Zegt u: ach, die inwonende zonde! Wel, het is goed, als het daarover gaat; had u geen smart over uw zonde, dan kende u geen genade.

Komt het ook door de zonden van anderen? Zegt u: Ach, mijn kinderen zouden zich bezondigd kunnen hebben? Dan hebt u de houding van Job, Job 1. Is de oorzaak ook gelegen in de zonden van het land, dat die zo gruwelijk zijn? Dat is God aangenaam.

Is de oorzaak eveneens de voorspoed van de goddelozen? Dat is niet goed; die oorzaak moet u maar uitschakelen. Wees niet boos over die voorspoed; de verordening van de grote God is zo heilig!

Of komt die verslagenheid voort uit het feit dat u wel weggenomen zou willen worden? Hebt u zoveel liefde tot God? Wel, dat is goed.

Of kwam ze voort uit de geestelijke verlatingen? Wel, dan moet u daarvóór de vreugde gekend hebben van de gemeenschapsoefening met God. Bedenk dat God zulke mensen zeker zal oprichten.

Ten slotte: de treurenden zál Hij vertroosten, en hun sieraad voor as geven, vreugdeolie voor treurigheid, Jesaja 61:3.

Wilt u nog meer horen? Hebt u wel eens ervaren dat u weer opgericht werd? Vertrouw het maar aan de Heere toe; op Zijn tijd zal Hij dat weer doen. Kleef Hem maar achteraan. Kunt u zonder Mij wel iets doen? vraagt de Heere.

Zegt u: Het moet God zijn Die mij helpt; de duivel kan dat niet, de mensen kunnen dat niet en ik kan dat zelf ook niet? Denkt u dit, dat er geen hulp is dan alleen van God? Werpt u al het andere weg? Laat Ik, zegt God, u dan de beker en het brood geven, en Ik zweer u, zo waar als u dat brood en die beker aanneemt, zo waar God in Christus uw God is!

Is het zo met u? Dank en zing dan een psalm en een lied, en zeg met de psalmist in deze Psalm: Ik zal de HEERE prijzen in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben, vers 2.

Zijn het uw zonden waarover u neergebogen bent? Ga ten Avondmaal; niets in de wereld kan u helpen, niemand dan de Drie-enige God. Zeg: Heere, U in Christus kunt mij helpen. Als Hij zegt: Kom bij Mij, o bruid! zeg dan ook: Ik kom tot U.

De HEERE, is nabij de gebrokenen van hart, en Hij behoudt de verslagenen van geest, Psalm 34:19. Hij geneest de gebrokenen van hart, en Hij verbindt hen in hun smarten, Psalm 147:3.

Het is zoals een mens die een wond heeft: als die verbonden is, dan gaat het er wat beter mee.

Zo zal Ik het ook doen, zegt de Heere. Dan is het: Heere, Gij hebt Uw Woord waargemaakt.

Wie niet veel verslagenheid kent door geestelijke verlatingen: bid er niet om, zoek het niet.

Bent u iemand die niet neergebogen bent: ontferm u over anderen en veracht hen niet.

En u die neergebogen bent: houd moed, het zal wellicht niet lang meer duren. Laten we er verdriet over hebben en erover begaan zijn, dat er zovelen zijn, die geheel van God zijn verlaten. Als u zo Avondmaal mag houden, dan zult u met aanbidding, met danken en loven de Heere ontmoeten. Dan zal Hij uw ziel van tijd tot tijd liefelijk omhelzen. Dat wens ik u en mijzelf van harte toe!

AMEN